

e tanulmányban is idézett isteni célgondolata, mint a szerzőnek a relativizmus lejtőjére vezető tétele, mely éppen nem teszi «tudományosabbá» a pedagógiát, mint amilyen például Herbartnál volt.

Írónk ereje egyébként nem a munka-utolsó, pozitív javaslatokat tartalmazó részében rejlik, mely — a címmel egybevetve — nagy csalódást okoz, hanem a neveléstörténeti jelenségeket elemző és bíráló fejezetekben. Eltérő álláspontja dacára előzőinél tárgyilagosabban ismeri fel annak a ténynek a jelentőségét, hogy a kriticismus hatása alatt érlelődött meg a pedagógiának, mint egyetlen a priori alapelvből levezetendő rendszeres tudománynak a postulatuma, mely utóbb Herbartnál a legszigorúbb logikai következetességgel Fölepített elmélet alakjában valóra vált. A pedagógia alapelve eszerint nem a tapasztalatból, nem is a nevelés fogalmából, hanem a nevelés céljából merítendő: ez a cél, még pedig az egyetlen cél: az erény, melyből folyik, mely alá subsumálódik a nevelés minden ténykedése, az erkölcsi belátást biztosító «oktatás» ép úgy, mint az erkölcsi akaratot közvetlenül befolyásoló «fegyelmezés». Valóban, nincs még egy pedagógiai konstrukció, melyben a cél a funkciókkal és ezek a céllal az egymásra utaltságnak és kapcsolatosságnak oly szoros viszonyában állanak, mint a Herbart pedagógiájában. Különös figyelmet érdemelnek még a kis munka ama részei, melyekben a szerző kimutatja, mennyire eltávolodtak mesterök álláspontjától azok a pedagógusok, akik eredetileg Herbartból indultak ki. Ha a nevelés elméletében Herbart óta stagnáció következett be, «ennek okát» úgy mond «nem Herbartban és az ő korában kell keresnünk. Mert a rendszeres pedagógia Herbart után egyetlen nagy tévedés». Vajjon a tudós szerző e tévedéstől egészen mentnek érzi-e magát? ... F.

Reinhold Gürtler: Triebgemässer Erlebnisunterricht. Ein Beitrag zur Praxis der Heilpädagogik und Arbeitsschule. C. Marhold, Halle a. S. 1921. (78 l.)

A szerző, a chemnitzi gyengeelméjűek intézetének főtanítója, a *Zeitschrift für die Behandlung Schwachsinniger* c. jónévű gyógypedagógiai szakfolyóirat szerkesztője, ebben a munkájában a gyengeelméjűek szakoktatásának pszichofizikai alapjait, továbbá elméleti és gyakorlati alapelveit fejté ki. Bebizonyítja, hogy a gyengeelméjűek oktatása nem kisebb értékű pedagógiai munka; nem pusztán idomítás (*Drill*) az, mint sokan tévesen hiszik és nem lélekölő foglalkozás a tanító számára. Tudományos érvekkel megalapozott mintatanítások keretében mutatja be, hogy ez a sokszor félreismert szakoktatás, bár leereszkedik a legalacsonyabb szellemi színvonalon álló gyengeelméjűekhez, azokhoz is, akiknél csak a legkezdetlegesebb megismerésről és tanításról lehet szó, mégis felemelő munka a hozzáértő szakember kezében. Pszichofizikai alapon fejtegeti a gyengeelméjűséget és annak megnyilvánulását, majd kifejti a legfőbb elvet, amelynek a gyengeelméjűek oktatásán végig kell vonulnia s azt mondja: a tanítás tanítóra, tanulóra nézve gyönyörűség lesz és a legjobb gyümölcsöt termi, ha a tanító a gyermekek játékösztönét teszi meg tanításának hajtóerejévé. A játék helyes felhasználása esetén tanításunk olyan vitorlás hajón való utazáshoz fog hasonlítani, amelynek vitorlát kedvező, erős szél duzzasztja. Ha ezt az ösztönt nem vesszük figyelembe, fárasztó evezés lesz tanításunk. Mondhatnók úgy is, hogy az a tanító, aki a játék ösztönét tanításában mellőzi s tekintélyével, dicsérettel, feddéssel akar annak lendületet adni, olyan

molnárhoz hasonlít, aki gőzmalmot épít ott, ahol nagy vízierők állanak rendelkezésre. Az elméleti rész után a szerző bevezet bennünket osztályába s három mintaleckén mutatja be a *számoly* szemléltető tanítását, a *Jézus és tanítványai a háborgó tengeren* c. tanítást s a *karika* c. témát. Minden gyógypedagógus élvezettel használhatja fel tanításaiban ezt a három mintaleckét s ahhoz könnyen hozzászabhatja többi tanmenetét is.

Éltes Máttyás.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK, FÜZETEK ÉS FOLYÓIRATOK.

Bruckner Győző: A késmárki ág. hitv. ev. kerületi líceum pártfogóságának története. Egyházi és művelődéstörténelmi tanulmány. Sárospatak, 1922. (108 l.)

Fodor Árpád: A jó szív nevelése. Bpest, 1922. Kiadja az Országos Állatvédő Egyesület. (K. 8-r., 100 l.) Ára 30 K.

Fogl János: Szülői értekezletek. (Gyakorlati útmutató, tételtek, előadási tervezetek, kidolgozott előadások.) Tapolca, Sümeg, 1922. Gerő Adolf és László Sándor kiadása. (8-r., 52 l.)

Dr. Kármán Elemér: A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi betegségei. (Kriminálpaedagogia.) Kézikönyv paedagogusok, gyermekbírók, gyermekorvosok és a művelt szülők számára. Bpest, 1922. Tudományos könyvkiadó-vállalat. (K. 8-r., 335 l.) Ára 454 K.

Kimnach Ödön: A szülői ház és az iskola. Bpest, 1922. Fortuna-ny. A szerző kiadása. (N. 8-r., 12 l.) Ára 50 K.

Kornis Gyula: Bevezetés a tudományos gondolkodásba. A tudomány fogalma és rendszere. Bpest, 1922. A Széchenyi-könyvkereskedés bizománya. (N. 8-r., 275 l.) Ára 568 K.

Pethes János: Vezérkönyv a számtanításhoz. Tanítók és tanítónövendékek számára. Második, átdolgozott kiadás. Nagykanizsa, 1922. Fischel Fülöp. fiai kiadása. (N. 8-r., 584 l.) Ára 350 K.

A budapesti tankerület 3. számú értesítője. Közzétette Dr. Pintér Jenő. Bpest, 1922. (N. 8-r., 95 l.) Ára 200 K.

Magyar cserkészvezetők könyve. A Magyar Cserkészszövetség megbízásából szerkesztette Sik Sándor. Bpest, 1922. A Magyar Cserkészszövetség kiadása. (N. 8-r., 336 l.) Ára 300 K.

Dr. Szelényi Ödön: A neveléstan alapvonalai. (Szabad Iskola. Szerkeszti Dr. Czako Ambró. — V.) Bpest, 1922. Genius könyvkiadó r.-t. (K. 8-r., 104 l.) Ára füzve 90 K, kötve 120 K.

Dr. Vargha Zoltán: A budapesti V. ker. m. kir. áll. Bolyai-főreális iskola első félszázada (1872—1922). Dr. Lévy Ede előszavával. Bpest, 1922. Dr. Madai és Lengyel könyvny. (N. 8-r., 32 l.)

Dr. Vértés O. József: Az ideges gyermek. Bpest, 1922. Kempfner Sándor kiadása. (8-r., 144 l.) Ára 140 K.

Szövetségi Évkönyv. I. évfolyam. (1921/2. év.) Kiadja az Eötvös-kollégium volt tagjainak szövetsége. Bpest, 1922. Dunántúl könyvkiadó és nyomda r.-t. (N. 8-r., 62 l.)

Ludovikás Levente. A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia Leventekörének tudományos és szépirodalmi folyóirata. Megjelenik időszakonként. Felelős szerkesztő: Rózsás József. Kiadja a-M. kir. honv. Ludovika Akadémia Leventeköre. Bpest, 1922. május. I. évf. 1. sz. (Lex. 8-r.)